

Så blir klimatet levande

Gökotta med CNV

20 oktober 2022

CENTRUM FÖR
NATURVÄGLEDNING

Gökotta - program

- 08:15 **Start och välkomna** – Per Bengtson, SLU Centrum för naturvägledning
Katrin Jones Hammarlund, SLU Centrum för naturvägledning
- 08:20 **Keith Larson**, forskare på Climate Impacts Research Centre i Abisko
om hur han visualiserar och engagerar kring klimatförändringarna
- 08:45 **Diskussion och erfarenhetsutbyte** i grupper
- 09:05 **Gemensam diskussion**
- 09:30 **Tack och hej**

CENTRUM FÖR
NATURVÄGLEDNING

Teknik

- Vi spelar in presentationen, men inte diskussionen. Ha inte kameran på om du inte vill synas.
- Dokumentation kommer finnas på webben, vi skickar ut länk.
- Skriv gärna frågor i chatten.
- Det blir samtal i grupper. För att komma in i gruppen, tyck OK.
- Arbetsblad till grupperna, klicka på länken vi lägger i chatten:

<https://docs.google.com/presentation/d/11ou4UZGQxuVuI6bQHdV3tzOJaxRFn0kgHTb3pzUcUto/edit?usp=sharing>

Keith Larson

Climate Impacts Research Centre i Abisko

Permafrost på en
armlängds avstånd

Erfarenhetsutbyte och idéer

Diskussionsfrågor:

- **Hur kan vi göra klimatet levande i naturvägledning?**
Reflektera. Dela tankar och goda exempel.
- **Förslag framåt!**

Upplägg:

1. Presentera er för varandra
2. Diskutera tillsammans utgående från frågorna
3. Toppen om ni kan hjälpas åt att göra noteringar i gruppens arbetsblad.

Diskussion

Hur kan vi göra klimatet levande i naturvägledning?

Reflektera. Dela tankar och goda exempel.

Använda lokala exempel för att göra klimatförändring relevant och väcka emotioner. Example: lavskrika för gammelskogen

Förslag framåt!

Citizen science as a chance to turn negative feelings linked to cc around vs the realisation that even I / my local community can affect political decision making when it comes to cc and biodiversity loss. Find a good solution to include local land owners

Transition Town Movement som ett positivt exempel att skapa lokala lösningar till globala problem

Noterat vid återsamlingen

Rum 1:

Pratade mycket om medborgarforskning och Artportalen. Hur kan vi nå ut med detta inom vårt område?

Eftersöker en enkel app så att trösklarna sänks för att använda den. Vad händer med det som läggs in? Det blir ingen feedback. Inte bara visualisera vilka förändringar som sker för det kan göra besökarna mer förtvivlade över klimatet. Vi måste kunna erbjuda dem svar på hur de kan gå vidare och vad de kan göra. Hur kan man komma vidare för att skapa hopp. Naturum Dalarna ska försöka jobba med omställning (klimatavtryck) och visa besökarna hur just naturum jobbar med detta.

Ola - kan vi från det här sammanhanget göra något typ av upprop till artportalen om att fixa en app?

Diskussion

Hur kan vi göra klimatet levande i naturvägledning?

Reflektera. Dela tankar och goda exempel.

Noterat vid återsamlingen

Rum 2

En sak att visa de här sakerna när man är ute. Men sen då? Hur jobba med klimatet med tanke på hur det politiska läget och andra lägen ser ut i världen.

Vi har hamnat i ett ännu svårare läge än förut. Hur kan vi som är ledsna skapa hopp hos andra. Hur kan man göra att folk kan iaktta förändringarna lokalt och sen skapa hopp. Hur kan vi hjälpa folk att leda till handling.

Carina: Hur gör vi för att få balans , man måste ju också väcka folk ändå ? Se hur lite man pratar om klimatet nu i den nya regeringen tex, men hur får vi hopp?

Diskussion

Hur kan vi göra klimatet levande i naturvägledning?

Reflektera. Dela tankar och goda exempel.

Myrar och mossar
Dikning

Granbarkborrar?

Medborgarforskning,
vad kan vi välja?

Artkunskap - lära sig
tillsammans, hitta
arter tillsammans

Använda
bildbaserade källor.
Hjälpa folk att hitta
dessa. Ge förslag.

Förslag framåt!

Vår- och höstkollen
Fågelräkning
Björnräkning
Håll dessa vid liv!

En skärm på
naturum där folk kan
komma in och prova
de olika apparna.

naturumen
presentera en art
och be folk
rapportera den
Svampplockare- hur
många älgflugor
hade du?

Ta lärdom av
invasivaart-
rapporteringen -
enklare att använda

Erbjuda kunskap på
naturum - växt-,
fågel- och
djurguidningar.

Noterat vid återsamlingen

Rum 3

Förslag framåt: våkollen, höstkollen,
fågelräkningar, björnräkningar. De finns och om vi
faktiskt också använder dem så kan vi bidra på så
sätt.

Naturum – en slags app att rapportera arter. När
kommer de. Har ni sett den. Invasiva arter appen
var enkel – kan man använda den? Arter – hur kan
vi lära ut? Skärmar på de olika naturumen där man
kan lära sig att använda apparna.

Ola - för 20 år sedan kände jag samma frustration-
nu har det blivit en livsstil för mig- det positiva är att
vi diskuterar de här frågorna mer på allvar nu. för
mig känns det därför bättre egen reflektion

*Diskussion***Hur kan vi göra klimatet levande i naturvägledning?**

Reflektera. Dela tankar och goda exempel.

Hitta sätt se det lokalt i sitt område, växter, fåglar. Tex om de kommer tidigare

Gå till en plats nära där man bor, observera. Vad har hänt nu. Kan vara parkbänk, år efter år. Måste inte ut i skogen

Naturens kalender, för in. Tex följer vissa träd. Varje vecka.

Ha ett träd på skolan eller i kommunen som man lyfter upp mer. Skapa ett "vårdträd" som man lär sig mer om. Se vilka som bor där.

Hur kan man stärka upp samhället, hur kan man hjälpa humlor om våren kommer sent.

Äng- anpassade växter som passar lokala insekter. Akta så det inte "slentrianmässigt" blir fröblandningar som är anpassade för fel "lokal" och inte hör hemma i svensk natur.

Anpassa i trädgårdar, privata och i parker- växter som fungerar för insekter. Växter ska inte bara vara vackra utan också ge mat

Prata om klimatanpassning, att det även gäller naturen. Att tex plantera växter, buskar träd som har blomning olika tid (längre tid). Visualisera, berätta utefter det.

Noterat vid återsamlingen**Rum 4**

Lokala – ide om ett träd, följ ett träd år från år. Kan vara på en skolgård. En plats där man bor som man varje år observerar. Ett sätt att lära sig hur förändringarna sker.

Klimatanpassningar, människor behöver hjälpa till mer, klimatanpassa för insekter t.ex. Kan hjälpa klimatångesten. Mis-match – vilka växter måste vi plantera för att pollinera ska ha mat när de blommar även om blomningstid och pollineras vakentid inte sker när de brukar ske.

Keith: Not to be too technical, but art databanken actually has an application program interface (API). This means that some other group could actually build the app that we all want. I am not sure that is politically a good solution, but it is a solution.

Diskussion

Hur kan vi göra klimatet levande i naturvägledning?

Reflektera. Dela tankar och goda exempel.

Viktigt att inte orsaka ångest över att fågelungar inte får mat till exempel (särskilt vad gäller barn och ungdom som även togs upp i stora gruppen.)

Noterat vid återsamlingen

Rum 5

Svårt att visualisera förändringarna (Tyresta). Man kanske behöver ta med sig något diagram ut i fält. På fjället kan det vara enklare, svårare längre söderut i Sverige.

Diskussion

Hur kan vi göra klimatet levande i naturvägledning?

Reflektera. Dela tankar och goda exempel.

Lättare att visualisera i fjällen där det händer fortare. I söder där det finns skridskoåkare kan till exempel data från skridskois användas.

Noterat vid återsamlingen

Rum 6

Försöka omvandla det till något konkret i Naturvägledningen. Vad har förändringen för konkreta effekter på just mig här där jag bor. Prata om klimat utan att prata om klimat. Hur kan vi vända det till något positivt.

Tidsperspektivet – utgår från något som är synligt hos oss (fornlämning, sandvallar), hur har det sett ut och hur kommer det se ut framöver.

Elin Bergman: Vi som arbetar med natur kanske ska fokusera på hur hela och friska ekosystem kan hjälpa oss att sänka CO2-halterna. Andra branscher kanske kan fokusera på minskade utsläpp etc. Och vi kan fokusera på igenläggning av diken, låta skogen stå, levande hav med mera. Att informera om detta och också låta folk få veta att det görs. Men kan skalas upp!

Tankar om denna gökotta.

Hur kan vi arbeta vidare? Förslag på kommande teman.

Kanske en poäng att fortsätta med något typ av stående forum för den här typen av samtal

Bra gökotta!

Mer av detta, gärna med tema klimat. Hur vi kan engagera folken på platsen.

När det gäller klimatet så handlar det också om livsmedelproduktion och skogsbruk i Sverige. Krisberedskap och kunskap kring Sveriges förutsättningar till produktion. Därför ser jag gärna att det bjuds in folk från branscher i Sverige som jobbar med detta för att öka förståelsen kring mat, skoglig råvara som resurs. Det här är ämnen där naturvården ofta står i konflikt, oavsett om det egentligen är det eller inte.

Även om vi måste ge barnen verktyg och hopp att hantera klimatet så tror jag vi inte får glömma de vuxna som just nu sitter på maktpositionerna. Det är inte barnen som kan förändra just nu,

Tillsammans med Biosfärområdet har vi också tagit fram ett arbetsmaterial där barnen får vara innovativa och hitta på uppfinningar för att lösa framtidens utmaningar. Arbetsmaterialet finns öppet och man får gärna hämta inspiration!

<https://www.platabergensgeopark.se/miniambassadorena/>

Otroligt inspirerande och bra! Att ses och prata om det svåra tror jag också är viktigt, att se att vi är flera som vill förändra.

Bra att träffas, ger en kick och känsla av att vara viktig och ger alltid lite nya idéer och infallsvinklar. Så en bredd på ämnen, är lika mycket ett nätverk och träffa andra.

Vi använder oss av kalkstenen när vi guidar för att berätta om hur lång tid det har tagit för den att bildas för att skapa perspektiv. Brukar bli intressanta diskussioner kring användning idag.
<https://www.platabergensgeopark.se/>

Från chatten:

Jätte viktigt med det lokala perspektivet så att det blir relevant för varje person :)

Länkar om medborgarforskning

www.medborgarforskning.se

<https://eu-citizen.science/projects>

<https://www.zooniverse.org/>

Här finns några samlade länkar till medborgarforskning i vatten, bla Rappen

<https://www.havet.nu/medborgarforskning>

Are there plans for an artportalen-app in the future?
– *They have been trying to develop something for quite some time, but it has not materialized.*

Do you know why data collected by iNaturalist are visible in GBIF and not in Artportalen? Maybe a too technical question here but it is very annoying in my opinion!

Anne: *artportalen links back to Skogsstyrelsen - iNaturalist probably not. This may affect forest clearcutting decision making*

Noterat under eftersnacket

Att anknyta till den lokala miljön som finns, med tanke till barnen. Hur kan man skapa berättelser för barn? Hur kan man fördjupa känslan och kunskapen för den lokal platsen utanför skolan.

Keith: We could develop tools for teachers to bring data into their classrooms that integrate with national educational standards and objectives. There just needs to be a desire to work together to build these tools.

Maria Brandt: Biotopia, skolor, Uppsala vatten, Upplandsstiftelsen: Gymnasievandring för hållbar utveckling. Från slottet till Pumphuset, längs Fyrisån, sen samlas kring en eld och äta pinnbröd. Fåglar, avrinningsområdet, historia – hur har staden utvecklats. Geologi, uppsalaåsen. Brett grepp om den lokal miljön. Olika stationer längs vandringen. Att se saker ur olika perspektiv – lokalt men också sätta Uppsala i ett globalt perspektiv.

Håll utkik efter kommande Naturvägledaren som handlar om klimat. Kommer ut 8 november.

Just nu finns inte så många positiva berättelser om framtiden. Men det är för att det är de negativa rösterna som hörs mest. Hur kan vi skapa fler och mer positiva berättelser, lyfta de ungas röster och hjälpa dem att skapa en mer positiv framtid. Det är de ungas val att göra med framtiden vad de vill. Vi har en direktlänk till unga personer och kan inspirera dem. Unga personer har bättre förutsättningar än oss äldre att acceptera förändring. De lever i förändringen, den är en del av dem. Vi har sett hur det såg ut förut och kan göra jämförelser som de unga inte riktigt sett.

Skapa hopp hos de unga. Alla är viktiga.

Tack!

CENTRUM FÖR
NATURVÄGLEDNING